

השבת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצה פורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

שבת ויצא

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע... (כח, יג)

היינו כשאישי הישראלי יוצא מדרגה לדרגה, אז משתטחים ומתפשטים כנגדו הקליפות שהם הדמיונות וכו', שהם בחינת חרון אף, כי הם מתקפא דדינא כידוע. וזהו: **וַיֵּצֵא יַעֲקֹב** — שהוא איש הישראלי, **מִבְּאֵר שֶׁבַע** — היינו מהמדרגה הקדושה שהיה בה שנקראת באר שבע, כי כל דרגא ודרגא דקדושה כלולה מכל השבעה מדות שהם ז' ימי הבנין שכוללים בכל דרגא, וכשיעקב שהוא איש הישראלי יוצא משם כדי לבוא למדרגה שניה הגבוה יותר, אז: **וַיֵּלֶךְ חֲרֵנְהוּ**, שפכרר לילך דרך החרון אף שהם הקליפות שמהם כל הדמיונות והתאוות והבלבולים שמתפשטים נגדו בכל פעם.

אבל מחמת שאיש הישראלי בחינת יעקב חזק בדעתו ואינו מניח את מקומו ואינו נופל בדעתו, מחמת זה רק מתחזק בכל מה דאפשר לעמד על עמדו, על ידי זה (בראשית כח, יא): **וַיִּפְגַע בַּמְּקוֹם**, על ידי זה זכה להבין האמת שמה שמתפשטים התאוות וכו' כנגדו כל כך אין זה נפילה, חס ושלוש, רק שהוא מחמת שצריך לבוא למדרגה גבוה יותר ולהתקרב לה' יתברך בהתקרבות יותר, מחמת זה מתפשטים כנגדו כל כך.

וזהו: **וַיִּפְגַע בַּמְּקוֹם**, שזכה בתקף החרון אף שהם הקליפות שהתפשטו כנגדו, לפגוע שם במקומו של עולם. כי כל מה שעולין למדרגה גבוה יותר, מתקרבין ביותר לה' יתברך שהוא מקומו של עולם, שכל המקומות וכל הדרגות שבעולם כלולים בו יתברך, כי הוא יתברך מקומו של עולם ואין העולם מקומו. היינו שיעקב בחינת איש הישראלי על ידי גודל התחזקותו זכה להבין האמת שאין זה נפילה והתרחקות, חס ושלוש, רק פגע שם דייקא במקומו של עולם, שהבין ששם דייקא צריך לבוא למדרגה גבוה יותר להתקרב ביותר לה' יתברך, ועל כן מתפשטים כנגדו כל כך.

ואז (שם כח, יא): **וַיֵּלֶךְ שָׁם כִּי בַּא הַשָּׁמַיִם**, היינו שקיבל על עצמו וסבל צער החשך שהוא בחינת לילה, ולן שם בצערו שהיה לו מרדיפת התאוות והדמיונות שהם בחינת חרון אף שהם בחינת הקליפות שהתפשטו כנגדו מחמת שהיה צריך לעלות למדרגה שניה. וזהו: **כִּי בַּא הַשָּׁמַיִם** שהוא השכל והמוחין שנסתלקו ממנו, כי בעת התגברותם והתפשטותם אין השכל בשלמות, כי כח המדמה שמשם כל התאוות וכו' הוא כנגד השכל, כמבאר בתחילת התורה כ"ה, עיין שם. וזהו: **כִּי בַּא הַשָּׁמַיִם** — שלא בעונתה, כמו שדרשו רבותינו ז"ל, היינו שבודאי ביאת השמש שהוא הסתלקות המוחין שהיו לו אז, היה שלא בעונתה, שלא בזמנו, כי לא היה בדין שישתלק שכלו ממנו ויתפשטו כנגדו כל כך, כי לא היה מחמת נפילתו, חס ושלוש, רק מחמת שהיה צריך לעלות למדרגה שניה ...

ואז (בראשית כח, יב): **וַיֹּחֲלֶם וְהִנֵּה סֵלֶם מִצַּב אַרְצָה וְרָאָשׁוּ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה**, היינו שאז הראו לו שכל עבודת האדם בזה העולם הוא בבחינה זאת, בבחינת 'סֵלֶם מִצַּב אַרְצָה וְרָאָשׁוּ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה', היינו שהוא צריך בכל פעם לעלות מדרגא לדרגא כמו שעולין בסֵלֶם, ומחמת זה מתגברין ומשתטחין ומתפשטין כנגדו כל כך בכל פעם. וזהו (שם כח, יב): **וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ**, 'מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים' הם העובדי ה' שנמשלו למלאכים, 'עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ' בזה הסֵלֶם, כי כל עלייתם וירידתם הוא בבחינת הסֵלֶם הזה, שמי שהוא פקח ומאמין לדברי הצדיק שאין זה נפילה כלל, ומתחזק ומתגבר, הוא עולה על ידי זה למדרגה הגבוה יותר; ולהפך, מי שאינו מתחזק הוא יורד, חס ושלוש, על ידי זה.

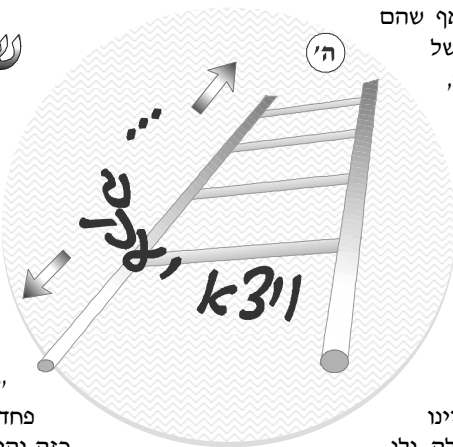
וזהו (בראשית כח, יג): **וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עֲלָיו וַיֹּאמֶר וכו'**, שהבטיחו בכמה הבטחות, כי מחמת שיעקב שהוא איש הישראלי הכשר עמד בנסיון ולא הניח את מקומו עד שעלה למדרגה שניה, על כן הבטיחו ה' יתברך שיהיה עמו וכו' **וְשִׁמְרְתִּיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וכו'**. שהבטיחו שאף על פי שיעבר עליו עוד כהנה וכהנה, אבל ה' יתברך ישמררה בכל עת בכל אשר

ילך, עד אשר יביאחו למדרגתו העליונה בשלמות, בחינת (שם כח, טו): **יְכִי לֹא אֶעֱבֹד עַד אֲשֶׁר אִם עֲשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דְּבַרְתִּי לְךָ** — בשבילך, דהיינו מה שדבר עם הצדיקי אמת את כל המדרגות הקדושות שזוכנו ברחמי המרבים.

וזהו (בראשית כח, טז): **וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכַן יֵשׁ ה' בַּמְּקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי**, היינו כשהקץ משנתו וצערו שהיה לו בעת שהתפשטו כנגדו כל כך, אז אמר (שם כח, טז): **אֲכַן יֵשׁ ה' בַּמְּקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי**, כי נדמה לי כאילו אין שם ה' יתברך, כי הדמיונות רצו לבלבל אותי כאילו אין שם ה' יתברך ורצו להפיל אותי, חס ושלוש, ומה גדלו חסדי ה' אשר עזרני עד כה לעמד על עמדי, עד שנודע לי כי באמת יש ה' במקום הזה, כי באמת לא היה נפילה כלל, רק שהתפשטו כנגדי מחמת שהייתי צריך לעלות למדרגה גבוה יותר ולהתקרב לה' יתברך בהתקרבות יותר. ועל כן נדר יעקב נדר להקריב קרבנות וליתן צדקה, כמו שכתוב (בראשית כח, כב): **וְהֵאבֵן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַיִ מִצַּבָּה וכו'** וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, כי עיקר הכנעת הקליפות שבכל מדרגה הוא על ידי צדקה, שעל ידי זה נתגלגל הגוונין וכו' (לקוטי הלכות - הלכות מתנה ד' - י"ב י"ג י"ד):

שיחות

(מר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)
... [וכל בני הישיבה, כשראו הפתק] הם חשבו כולם שאני יצאתי מן הדעת, נעשיתי משוגע, ואמרו: "כך הוא כל חסדי ברסלב, סוף כל סוף נעשה משוגע!", פתאום נעשה משוגע בגלל שהיה בעצבות ואחר כך היה בשמחה כזה, מה זה? זה לא דבר רגיל, הוא משוגע כזה, שאין לו רפואה לצאת מזה. אז הם באו העירה בני הישיבה, וכל אחד סיפרו בבית הכנסת שלו: "הברסלבי נעשה משוגע", "איך אתה יודע?", "הוא היה בעצבות כזה שהיה פחד להסתכל עליו, ואחר כך פתאום נעשה בשמחה כזה והיה מרקד כל הלילה, זה לא נורמלי", קיבלתי שם משוגע. ורב מוטל מסלונים, אני הייתי השכן שלו, והוא אהב אותי מאד, אף-על-פי שהוא היה מתנגד, אבל היה אהב אותי מאד, הוא שמע על זה שאני נעשיתי משוגע, אז היה דואג מאד, אוי, אסון כזה, נעשה משוגע! אז הוא אמר, הוא ילך לראות, אז הוא בא ודיבר איתי, הוא היה מפחד שאולי אני אכה אותו, משוגע יכול להכות... הוא בא והוא מדבר איתי ושאל אותי שאלה: "כולם אומרים שאתה נעשית משוגע, ואני היה לי צער גדול, אני רואה שאתה לא משוגע, מה זה היה העצבות והשמחה? אני סיפרתי לו המעשה של שבעה עשר בתמוז והראתי לו את הפתק, הוא היה מתנגד כזה שהיה פחד, אני לא רוצה לדבר מה שהוא דיבר, אז ביטל את ההתנגדות, "אם כן? ישראל בער יש לו פתק? יש לו מכתב מרבי נחמן? אני מבטל את כל ההתנגדות", הוא נעשה אדמו"ר בירושלים, אחרי זה, אז אמר: "תעשו מה שאתם רוצים, אני ביטלתי את ההתנגדות על ברסלב" "הוא קיבל מכתב מרבי נחמן!", אז אמרו כולם: "ממכתב נעשים שמח כל כך? אנחנו נעשה הרבה מכתבים". מצאתי בכל הספרים שלי פתקא... הם ראו שאין שמחה ואין עצבות... מה זה "להגיד"? זה משמעות של פנים אל פנים. מה להגיד: שתי דברים!, "נהנתי מאד מעבודתך", "ועליך אמרתי", זה שתי דברים, אז "חזק ואמץ בעבודתך", אתה יודע מי שאומר זה? "נח נחמני", "ויסמני...", "יזו בתמוז?" "יאמרו שלא, שאיך מתענה", סימן שרק אני ידעתי! אני לא יודע להגיד פירושים, רבנו הקדוש אמר: "המעשיות! משיח גידי פירוש על המעשיות", וגם זה גם כן פלא כזה, משיח יגלה שרבנו הוא השיר הזה, שהוא יחזיר את כל העולם להשם יתברך...

אם אתה מאמין אפשר לקבל
קאמין אפשר לקבל ...

עצות ותפילות

(לקוטי עצות - נגינה, אות ה')

על-ידי תקון הברית זוכה שיזדכך קול רנתו, ואזי על-ידי שמיעת קול רנתו ונגונו לבד, השם יתברך רואה מי שמצר לנו איזה אָמה מהשבעים לשון מצר לנו ומושיענו מהצרה. על-כן כשיש, חס ושלוש, איזה גזרה וצרה לישראל מאיזה אָמה, אזי טוב לנגן הנגון של אותה האָמה שמצר להם, חס ושלוש, כי על-ידי רנה ונגון לשם שמים, יכולין לעורר רחמיו יתברך שיראה בצרותינו שיש לנו מאותה האָמה ויושיענו מהם.

... ותעזרני ותזכני שיזדכך קולי, ואזכה לכבד את ה' מהוני ומגרוני, שתהיה בעזרי שאזכה לעבד אותך תמיד בשמחה, בקול רנה וזמרה ושיירים ונגונים דקדשה, ונגינותי אנגן כל ימי חיי על בית ה'. ואזכה שיזדכך קול רנתי כל כך, עד שעל-ידי הנגון לבד שנשיר ונרנן לפניך, על-ידי-זה תראה בצרותינו שיש לנו מכל עם ולשון, ותראה בענייני וצרותינו, ותסתכל ותשגיח ברחמך, איזה אָמה מצרה לנו, ותושיענו ותצילנו מהם. ותקיים בנו מקרא שכתוב, וירא (ה') בצר להם בשמעו את רנתם:

מלא רחמים על עמך ישראל תמיד, הביטה בענייני כי רבו מכאובינו וצרות לבבינו, וראה את עמך ישראל מרודים מאד, ואין עוזר ואין סומך ואפס עזרו ועזבו. עשה למענך ולא למעננו, עשה למען הצדיקים אמתיים שוכני עפר, "לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בס". עשה למענך והושיענו. ותטה לב המלכות והשרים והיועצים עלינו לטובה, ותגרש ותשבר ותבטל כל מחשבותם הרעות שיש להם על ישראל עמך הקדוש. ותבטל ברחמך כל הגזרות רעות וכל הפקדות שאינן טובות לישראל, הן אותן הגזרות והפקדות שכבר נגזרו, והן אותם שרוצים לגזר עדיין, חס ושלוש, קָלם תשבר ותעקר ותבטל אותם בבטול גמור, ותהפך לב כל הקיסרים והמלכים והשרים עלינו לטובה תמיד. כי אתה ידעת ה' אלקינו, כי אין מי שיעמד בעדנו עתה בעקבא דמשיחא בעת צרה הזאת, כי אם רחמך הרבים לבד, "שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך". זכנו ברחמך הרבים שיזדכך קול רנתנו, עד שנזכה להמתיק כל הדינים ולבטל כל הצרות וכל הגזרות מעלינו ומעל כל עמך בית ישראל, על-ידי הנגונים לבד שתשמע קול רנתינו ויערב לך רנונו, ותרחם עלינו ותושיענו (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה כז):

מכתב (ספר אָבי הנחל א' - מכתב עה) ב"ה, ד' כסלו תשכ"ד.

לכבוד לבי ובשרי, המוכן לבוא באש ובמים על האמת האמתית האהוב עליי בעבודתו אהבה ללא קץ וגבול, וזכה להיות עבד נאמן אצל הצדיק המלך האמת

על כל ישראל לדורות עולם, שגילה חדשות נפלאות ונוראות מאד מאד אשר אין לשון בעולם שיכול לספר תוקף רום נשגבות מעלתם ונבחהם וקדשתם וכחם, שעל-ידם הוא מקבץ ומכניס גם כל הרחוקים ורשעים גמורים לה' יתברך, וממשיך ומגלה אלקותו ומלכותו עין בעין לכל באי עולם. מה טוב ומה נעים חלקך, שלום וכל טוב.

לרגל יום ה'לדתך, הריני שולח לך בזה את ברכתי ומתנת לבי, החיים ארכים של הבעטלר העוור לגמרי מהעולם, ואין לו שום הסתכלות בזה העולם כלל וכלל, כי כל העולם אינו עולה אצלו כהרף עין וכו'. והחיים טובים של הבעטלר החרש שהתפאר בגדל רחוקו מהעולם הזה בתכלית, והוא חרש לגמרי מלשמע קולות של זה העולם שכלם חסרונות, כי כל העולם אינו עולה אצלו לשמע קול החסרונות שלהם וכו'. עין היטב בהמעשה הנוראה של השבעה בעטלירס ותעמד מרעיד ומשתומם לראות אור הוה.

רבנו ז"ל דבר הרבה מעניין החיים, שהכל נקרא חיים אצל העולם, אבל באמת עיקר החיים כשזוכין לחדש ימיו להתחיל להתקרב לה' יתברך, לעבד את ה' בכל פעם מחדש, ולא יפול לזקנה של הסטרא אחרא כאילו כבר נזקק בחטאיו ומעשיו שרגיל בהם, עד שאי אפשר לו לצאת מהם, רק יתחזק להתחיל לחיות בכל פעם מחדש בעבודת ה' ולא יפול משום דבר ולא תקצר רוחו משום בלבולים וחלישות הדעת כאילו אפס תקוה, חס ושלוש, מחמת המעשים הרעים שעשה עד הנה. כי צריך לבלי להסתכל על כל זה כלל, כי אין שום יאוש בעולם כלל, ואיך שהוא, אפילו שכבר נפל בלי שיעור, אף-על-פי כן אין יאוש בעולם כלל.

המתפלל תמיד על ישועתך וטובתך בזה ובבא. **ישראל דב אודס**

סיפור

(ספר ימי מוהרנ"ת [רבי נתן] - סימן נב)

© ... בראש השנה האחרון שהיה באומין שחל ביום שבת קודש אז, נחלש [רבינו הקדוש] מאד באותו יום, דהיינו ביום שבת קודש ראשון דראש השנה והתחיל לצאת דרך פיו דם הרבה והוא היה מתיירא מאד כשיצא ממנו דם על ידי ההוסט, בפרט עתה שיצאו ממנו דמים הרבה בלי שיעור והיה חלש מאד ודרכו היתה תמיד לומר תורה ביום ראשון דראש השנה לעת ערב בין השמשות של יום שני, וכבר נתאספו כל העולם לבית הגדול שהיה מוכן שיאמר בו תורה, והיה שם דחק גדול מאד מרובי העם וכלם היו עומדים ומצפים שיכנס לומר תורה, והיו עניניהם כלות עד הערב, ועדיין לא נכנס מעוצם חלישותו שהיה כבד עד שכמעט שנגוע.

בתוך שהיינו עומדים שם ומצפים אף על פי כן אולי יבוא וגם אני הייתי בתוך הקבוץ שם, שלח לקרא אותי לבוא אצלו ונכנסתי אליו והתחיל לקבל לפני מה לעשות והוא זכרונו לברכה היה יושב, וסף של נחשת עם דם הרבה עמד על ירכו והוא ישב אצלו על מטתו וכמעט שהיה הסף מלא דם, והתחיל לדבר עמי מה לעשות בענין אמירת התורה; ובתחלה השבתי לו מה לעשות מאחר שאי אפשר, אך הוא זכרונו לברכה השיב שיש רחמנות על העולם שבאו ביסורים וטרחות וכו' כאלה וגם כל ימי הקץ העבר היה מצפה על ראש השנה הזה שיאמר תורה בראש השנה באומין; והבנתי שכספו מאד שאף על פי כן יאמר תורה, והתחלתי לדבר עמו ואמרתי לו, הלא כשבאתם מלמברג הייתם גם כן חלוש מאד ולא היה שום דרך הטבע שתאמרו תורה, ואף על פי כן היה השם יתברך בעזרכם ואמרתם תורה הרבה כדברים האלה דברתי עמו עוד, עד שהשיב לי אם כן אמסור נפשי, כאומר כפי דבריך אני מוכן לומר תורה ואני מוסר נפשי על זה כי באמת הייתה מסירת נפש עצום אז שיאמר תורה בחלישות כזה שהיה כמעט שגווע בכל עת.

אך צוה עלי להעמיד הכסא שיאמר עליו תורה, להעמידה סמוך לפתח כדי שאם יבוא לידי סכנה על ידי אמירת התורה ויהיה נחלש מאד שנוכל להוציאו מהרה משם, כי העולם היה הרבה מאד מאד, והיה שם דוחק גדול מאד בלי שיעור, ואמרתי לו שקשה לשנות להעמיד הכסא במקום אחר מהמקום שהועמדה שם מקודם מחמת גודל הדוחק מהעולם שהם עומדים צפופים ודחוקים מאד. השיב: אם לא תעמיד הכסא סמוך לפתח, בוודאי לא אכנס לומר תורה! ותכף נכנסתי לשם ועשיתי שם רעש גדול והכרחתי את העולם להתפזר, עד שנשאנו את הכסא ממקום שהייתה עומדת שם תחילה אל המקום אשר צוה עלי, דהיינו סמוך לפתח. ואחר כך הודיעו לו, ונכנס הוא זכרונו לברכה וישב על הכסא, ואנחנו עמדנו אצלו, והבית היה מלא אנשים הרבה מאד והיה שם דוחק גדול שהיה קשה מאד לסבול כמעט שעמד אחד על חברו והיה שם רעש גדול מגודל הדוחק שהיה מן הנמנע לסבול, וקצתם לא יכלו לסבול והכרחו לצאת שלא ישארו חלשות, ורָבם ככלם סבלו הדוחק הגדול בלי שיעור, והוא זכרונו לברכה בעוצם חלישותו, ישב על הכסא בין רבוי עם כזה וישב קצת כדרכו ואחר כך פתח פיו הקדוש והתחיל לומר תורה, אבל אמר בקול נמוך ממה שהיה רגיל לומר תמיד, ולא היה שום דרך הטבע שיגמור תורה ארְכה כזאת בחלישות כזה, אך בעל הרחמים אשר מחשבות לבו לדור ודור חמל עלינו ועל כלל ישראל לדורות ועמד בעזרו, עד שגמר התורה בנס נפלא, אך סיום התורה איך היא מְרָמות בפסוק תקעו שהתחיל בו לא סיים אז עד אחר יום הכפורים שאז סיים הפסוק על פי התורה הזאת לפני, והתורה שאמר אז היא התורה תקעו תוכחה בלקוטי תנינא בסימן ח' עיין שם.

ואחר כך צוה לנגן נגון כדרכו תמיד, ואחר כך הלך משם לחדרו וכל הלילה אחר כך הוא ליל שני דראש השנה היה חלוש ומסכן מאד מאד, והלכו לקרות את הדוקטור, ולא אסתיע מלתא שיבוא, ואמר שהיא טובה גדולה שלא בא הדוקטור, ואמר כל מי שרוצה לחוס על חייו לא יניח שיבוא דוקטור אליו, ואף על פי שיכול להיות שהוא בעצמו יצוה לקרא דוקטור, אף על פי כן לא יניחו שיבוא דוקטור אליו, ואני לא הייתי אז אצלו כשאמר דבורים אלו, ואף על פי כן לא הייתי מסכים עמהם בשום אופן שיקראו דוקטור אליו. אך נמנו ורבו עלי וקראו דוקטור על כרחי בערב סכות וקרוב הדבר שהדוקטור קרב הסתלקותו:

120 איל